

Kulturturisme

» Om du reiser alene, sammen med familie eller venner tilbyr vi et variert program innen musikk, teater, dans og opera. Turen til kulturbyen Bergen og opplev våren.

Festspillene i Bergen
på www.fib.no

Bergen: Bli sprø i kultur!

ERLING VESTER
JACOBSEN
JP Århus' udsendte
medarbejder

erling@jp.dk

BERGEN

Kan man forestille sig, at københavnere i hundredvis indloger sig på SAS Radisson, Hotel Royal eller Hotel Marselis under Århus Festuge for i en håndfuld dage udelukkende at gå til klassiske koncerter kun afbrudt af teaterforestillinger? Og at de følges af andre, der vil mæske sig i finkultur, som kommer fra Aalborg, Ringkøbing, Hamburg og Antwerpen?

Det sker ikke, bl.a. fordi hotellerne ikke har kapacitet til at huse masser af tilreisende kunstnere. Århus Festuge har vanskeligheder med

Turisme: Kulturinteresserede fra Norge og udlandet rejser i stort tal til Bergen for at udnytte kulturtilbud under Festspillene. Mange bliver i den norske kulturhovedstad i adskillige dage.

at få plads til tilreisende kunstnere i festugen, og nogle må overnatte i lejede sommerhuse.

En populær kulturby

Festspillene i Bergen besøges af flere tusinde nordmænd og udlændinge, som i en forlænget weekend eller i en uges tid indloger sig på et af Bergens talrige centralt beliggende hoteller og derefter tager for sig af et overflødighedshorn af finkultur – både for den mere brede smag og arrangementer, der udelukkende søger at nå et mere snævert publikum.

Samtidig er bergenserne både på gaden og stærkt re-

præsenteret på tilskuerpladserne ved de mange kulturelle arrangementer, som Nordeuropas største kulturfestival byder på.

Blandt de festspil-gæster, avisen talte med under et besøg i Bergen, var der adskillige, der boede andre steder i Norge.

Og afstande og vejforhold i Norge betyder, at man ikke blot sætter sig i bilen hjemme i Trondheim eller i Oslo og kører til Bergen. Man tager et fly – og man bliver nogle dage.

»Vi ses forhåbentlig til næste år,« siger et ægtepar fra Oslo, der som vi har været til en stribe klassiske koncerter. Parret kom torsdag og tog fra Bergen igen tirsdag. Det gav plads til en række store kulturoplevelser, som man ellers

kun vanskeligt kan finde på et geografisk overskueligt område.

Fyldte musiksale

Blandt oplevelserne, vi delte, var et besøg på Edvard Griegs museum på Troidhaugen, hvor der i søndags var festkoncert med planlagt præmieoverrækkelse for Den Norske Solistpris i den nybyggede Troltsalen, en meget smuk og fin koncertsal, hvor der bag scenen er direkte udsigt over fjorden, som Griegs tidligere hjem ligger ned til. Salen var fyldt til bristepunktet.

Og koncertens vært, Erling Dahl, fik brug for alle sine ev-

ner, da det lykkedes ham at vende et afbud fra prismo-tageren, violinisten Vilde Frang Bjærke, til noget næsten positivt. Trods den udeblevne hovedperson blev alle tilhørere til koncerten – og alle var mere end tilfredse med den musikalske oplevelse, som blev flot præsenteret af en kompetent koncertvært.

Den "næsten danske" pianist Marianna Shirinyan havde dog også en stor del af æren for, at koncerten blev en fest.

Marianna Shirinyan, der er fra Armenien, men har boet i Esbjerg siden 2003, tryllede ikke blot ved klaveret. Hun forstod også, at hun skulle give plads til violinsolisterne, der spillede med i hvert deres stykke. Det kneb lidt for Christian Hundsnes Grøven, som var først på klaverbænken, da han sammen med den meget dygtige unge violinist Amelie Lied Haga indledte koncerten med 1. sats af Griegs "Violinsonate i C-mol", opus 45.

Marianna Shirinyan spillede fornemt klaver til Brahms' "Violinsonate nr. 1 i G-dur", opus 78, hvor violinisten An-

ders Kjellberg Nilsson viste sin virtuositet på violinen, mens Elisabeth Dingstad både med frisure, påklædning, kropsholdning og spil tilsyneladende søgte at ligne forbilledet Anne-Sophie Mutter, uden at dog lykkedes helt, da hun tog violinen i Gabriel Faurés "Sonate i A-dur", opus 13.

Marianna Shirinyan, der til august modtager de danske musikkritikers pris, har også tidligere været på plakaten sammen med Vilde Frang, hvor den norske violinist har meldt afbud. Det skete i Lyngby-Taarbæk Musikforening for en måned siden.

Marianna Shirinyan var selv sygemeldt dagen før koncerten, men det kunne ikke mærkes på hendes klaverspil. Det kunne heller ikke høres, at kun Fauré var på det oprindelige program.

Mange musikere i byen

Før koncerten sagde Erling Dahl, at den hurtige programændring kun var mulig, fordi der var så mange dygtige musikere i Bergen i forbindelse med festspillene. Han

Vildanden letter til en laaaang

■ Den kontroversielle opsætning af Ibsens "Vildanden" ved Festspillene i Bergen vises i sin helhed i forbindelse med festspillenes afslutning. Teaterforestillingen ventes at vare mindst 20 timer.

ERLING VESTER JACOBSEN
JP Århus' udsendte medarbejder
erling@jp.dk

BERGEN

Teaterskandalen ved Festspillene i Bergen, hvor festspilchefen, Per Boye Hansen, for en uge siden greb ind og standsede forestillingen efter ni timer, er nu vendt til en succes. Stykket er blevet kult, allerede før at teaterstykket har været spillet til ende.

Og fra Europas mest prestigefulde kulturfestival, Festspillene i Salzburg, ytres der

meget positiv interesse for at vise forestillingen.

Det er et resultat af, at den besynderlige opsætning af Henrik Ibsens klassiske teaterstykke blev vist ved Bergen-festspillene, Nordeuropas største kulturfestival, der har meget stor international bevågenhed. Hvis stykket var blevet vist i et mindre avantgarde-teater i Oslo, kunne det være endt i mølposen straks efter premieren.

Teater i 20 timer

Per Boye Hansen og de to dramatikere bag forestillingen, Vegard Vinge og Ida Müller, har aftalt, at den første fuldendte opførelse af den nyopsatte "Vildanden" begynder om formiddagen den 1. juni, og at man spiller, til forestillingen er færdig.

Det vil tage mindst 20 ti-

mer – og måske kommer det til at tage mere end et døgn.

Ved de hidtidige opførelser, der har været af stykket, er man kun nået til første akt, selv om forestillingerne har været mellem otte og ti en halv time.

Forestillingen afbrudt

Ved premieren for en uge siden, der begyndte kl. 18, greb Per Boye Hansen ind 02.45 om morgenen og standsede skuespillet efter ni timer. Efter premieren, hvor Jyllands-Postens medarbejder gik efter to timer, fordi han fandt nyopsætningen af Henrik Ibsens klassiker både fortænk, kedelig og larmende til op over smertegrænsen, var der blandt teatergængere i Bergen bred enighed om, at forestillingen var et forsøg fra de to dramatikere på at se, hvor

længe man kunne holde publikum på pinebænken, uden at de gav op. En tredjedel af premierepublikummet holdt faktisk ved, til forestillingen blev afbrudt.

International begejstring

Winge og Müllers Vildand kan også opfattes som et bevidst selviscenesat nummer, der blot skal vække opmærksomhed ved at være laaaangt.

Men en del af de europæiske smagsdommere er begejstrede for forestillingen, som ingen ved, hvornår slutter. Hverken på scenen eller i de diskussioner, der følger i kølvandet på "Den grimme Vildand", der måske viser sig at ende som en smuk svane; i hvert fald efter en gruppe fremtrædende smagsdommers opfattelse.

» ...hvor udgangspunktet er galest, blir tidt resultatet orginalest.

Henrik Ibsen
norsk dramatiker (1828-1906) – forfatter til bla. "Vildanden"

» Det vil være af stor betydning, at det lykkes at få udviklet og konkretiseret oplevelsesøkonomien til at indgå som et centralt element i regionens turisme. Oplevelsesøkonomien er generelt ikke en af Region Midtjyllands styrkepositioner...

Region Midtjylland
i analysegrundlaget for den regionale udviklingsplan fra 2007

HOVEDPUNKTER

■ Festsplillene i Bergen holdes i år for 57. gang. Festsplillene begyndte den 20. maj og slutter den 3. juni.

■ Festsplillene i Bergen er Nordeuropas største kulturfestival med hovedvægten på klassisk musik og teater – og med talrige arrangementer, der udføres specielt til festsplillene.

■ Bli sprø betyder gå agurk.

mænds selvforståelse, fordi han – i årene efter violinvirtuosen Ole Bull, samtidig med forfatteren Henrik Ibsen og en anelse før Edvard Munch og Hamsun – var blandt en lille gruppe norske kunstnere, der med deres enestående talent blev verdensberømte, mens de var i live, og dermed var med til at placere den nye nation Norge på verdenskortet.

Kulturelle nordmænd

Musik, litteratur og dramatik betyder tilsyneladende langt mere for nordmænds selvfølelse, end tilfældet er for danskere.

Søren Kierkegaard, H.C. Andersen og Carl Nielsen er nogle af dem, der rager op i dansk kultur, og som har givet genlyd ude i verden.

Men selv om de er verdensberømte, er der næppe mange danskere, der vil fremhæve en seriøs komponist eller forfatter, der døde for flere menneskealdre siden, som personer, der har afgørende betydning for den nationale selvforståelse i dag.

Læs dagens leder
Debat, side 16

føjede til, at alle kunne få refunderet deres billetter, da den koncert, publikum var kommet for at høre, ikke blev holdt, og at prisoverrækkelsen nu blev udskudt til et senere tidspunkt. Men ingen ønskede at få billetten refunderet.

Koncerten i Troldsalen blev af de fleste kombineret med en spadseretur rundt på Griegs ejendom, som han fik opført i 1880'erne, og hvor han boede de sidste år af sit liv – og i øvrigt også er begravet.

Grieg og hans musik har stor betydning for nord-

Bergen er en pittoresk by, men der er liv også inde i husene. Kulturen – Festsplillene i Bergen primært – har placeret Bergen som Norges Kulturhovedstad, og de mange kulturturister tager gerne nogle ekstra dage på et af byens mange city-hoteller for at få hele byoplevelsen med. Foto: Polfoto

NORDISKE IMPULSER

Festsplillene i Bergen

20. maj – 3. juni 2009
Festsplillene i Bergen, Nordeuropas største kulturfestival, holdes i år for 57. gang – i år med undertitlen "Nordiske impulser".

Danmarks Radio transmitterer dagligt klassiske koncerter fra Bergen-festsplillene, og adskillige musikere fra de øvrige nordiske lande og de baltiske lande deltager aktivt i festsplillene, ligesom der uropføres bl.a. dansk musik ved festsplillene.

Festsplillene i Bergen benytter alle Bergens koncertsale – inkl. kirker – og teaterbygninger til arrangementer om dagen og om aftenen, mens festsplillene står på.

Besøgende forbereder sig i god tid på dagene i Bergen – bl.a. ved at benytte festsplillenes officielle web-site: www.fib.no

flyvetur

Direktør Thomas Oberender fra Salzburg-festsplillene, der overværede den anden opførelse af "Vildanden", beklager over for Bergens Tidende, at han måtte tage fra Bergen-festsplillene, før han havde fået set en hel udgave af stykket.

»Forestillingen kan ikke sammenlignes med noget andet. Den er enestående. Simpelthen stor kunst,« siger Thomas Oberender, der er ansvarlig for teaterforestillingerne ved Salzburg-festivalen.

Grusom, stor og poetisk...

Den magtfulde østriger roser Festsplillene i Bergen og chefen for at tage den særprægede opsætning af "Vildanden" på programmet ved festsplillene.

»Forestillingen er grusom,

brutal, poetisk og stor. Det er nyskabende kunst på et højt niveau, og jeg vurderer nu, om vi kan indpasse "Vildanden" i et tema ved Salzburg-festsplillene,« siger Thomas Oberender til Bergens Tidende.

Vegard Winge og Ida Müller, der har lavet nyopsætningen af "Vildanden", har ikke kommenteret postyret om deres Vildand siden premieren.

Ibsen i hakkemaskinen

De to dramatikere har taget Henrik Ibsens klassiker "Vildanden" og kørt den igennem en kødhakkemaskine.

De har derefter taget stumperne af Ibsens tekst, som skuespillere med groteske masker reciterer meget langsomt og meget højt – og igen og igen – i tableauer, der har

Festsplilchef Per Boye Hansen og de to dramatikere bag forestillingen, Vegard Winge og Ida Müller, har aftalt, at den første fuldendte opførelse af den nyopsatte "Vildanden" begynder om formiddagen den 1. juni, og at man spiller, til forestillingen er færdig. Det vil tage mindst 20 timer. Foto: Hans Magnus Skrede

en vis berøring med Ibsens oprindelige skuespil.

Efter premieren var de norske teaterkritikere alt andet end positive.

Vildand gav genlyd

Men iscenesættelsen af iscenesættelsen ved Nordeuropas største kulturfestival gav genlyd.

Den europæiske teaterverden holder øje med Bergen, og selv om de færreste norske teatergængere kunne holde den langtidsstegte "Vildanden" ud, er Festsplillene i Bergen en så central kulturbegivenhed, at det, der sker i Vestnorge i et par uger i maj, giver vækker opmærksomhed i resten af Europas teaterverden.

